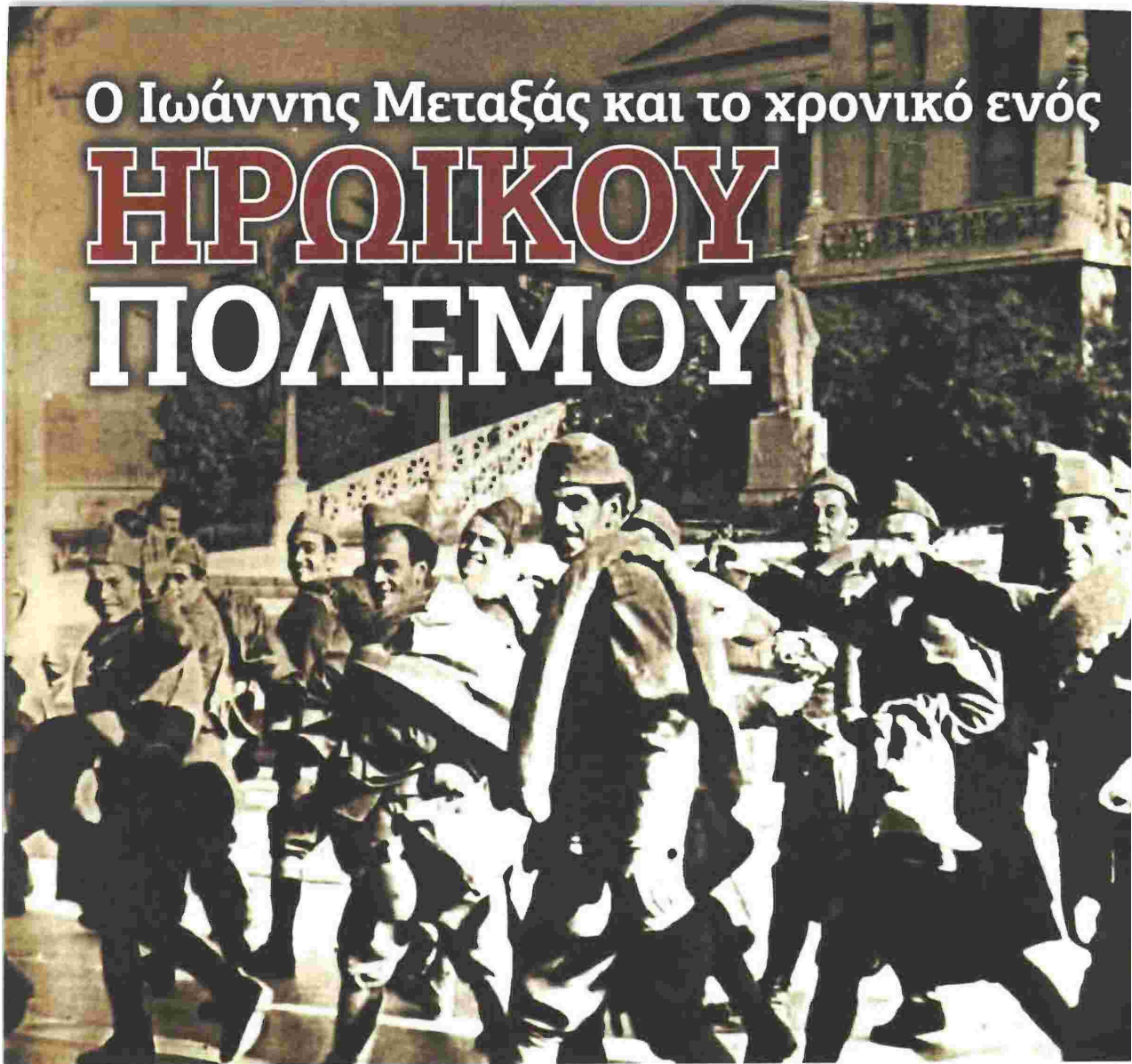

Ο Ιωάννης Μεταξάς και το χρονικό ενός ΗΡΩΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η ιστορικός **Μαρίνα Πετράκη** ακολουθεί την πορεία της Ελλάδας στον πόλεμο και εντοπίζει εκεί τα χαρακτηριστικά της ηγετικής προσωπικότητας του Ιωάννη Μεταξά

«**Alors, c'est la guerre**»: «Ωστε, λοιπόν, πόλεμος». Με την ιστορική αυτή φράση ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας, Ιωάννης Μεταξάς, απέρριψε χωρίς δισταγμό το ιταμό τηλεσίγγραφο, που του επιδόθηκε από τον Ιταλό πρεσβευτή Γκράτσι τα ξημερώματα της 28ης Αυγούστου 1940 και που αξίωνε από την Ελλάδα να παραδώσει αμαχητί πάτρια εδάφη. Από εκείνη τη στιγμή η χώρα βρισκόταν σε εμπόλεμη κατάσταση με την Ιταλία.

Ο Ιωάννης Μεταξάς ενημέρωσε το Βασιλιά και συγκάλεσε το υπουργικό συμβούλιο. Στο δρόμο προς την Αθήνα σταμάτησε στη βρετανική

πρεσβεία και ενημέρωσε το Βρετανό πρέσβη, ζητώντας του να σταλεί επείγον τηλεγράφημα στο ναύαρχο του βρετανικού στόλου. Παράλληλα, συνέταξε και έστειλε μέσω του Πάλαιρετ ένα θερμό τηλεγράφημα προς τον Τσόρτσιλ προσβλέποντας στην αποστολή «ταχύτατης βοήθειας, ιδίως αεροπορικής». Σύμφωνα με τις μαρτυρίες του Αμβροσίου Τζίφου, «ο Πρόεδρος είχε το ύψος ανθρώπου που είχε βγάλει από τους ώμους του ένα τεράστιο βάρος (...). Το πρόσωπό του έλαμπε και εφαινότο δέκα χρόνια νεώτερος».

Η άρνηση του Μεταξά να υποκύψει στους ιταλικούς εκβιασμούς και η κήρυξη του πολέμου πυροδότησαν

ΠΑΝΩ ΑΡΙΣΤΕΡΑ:
«Με το χαμόγελο
στα χείλη»:
Έλληνες
στρατιώτες
αναχωρούν για το
μέτωπο.
ΠΑΝΩ ΔΕΞΙΑ:
Ο Ιωάννης Μεταξάς
ΑΡΙΣΤΕΡΑ:
Αφίσα της εποχής

μια πρωτοφανή εθνική ομοψυχία. Εμπρός στην ξένη απειλή, σύσσωμος ο ελληνικός λαός, πέρα από πολιτικές πεποιθήσεις, ξεχύθηκε στους δρόμους με έναν παράλογο ενθουσιασμό. Πολύ λίγα δείγματα αντίδρασης στην ιστορία των λαών παρουσιάζουν τέτοια εικόνα σε στιγμή κήρυξης πολέμου. Επιτέλους, οι Έλληνες μπορούσαν να εκδηλώσουν δημοσίως την απέχθειά τους προς τον Μουσολίνι και να ανταποδώσουν τις κατηγορίες και τις απειλές που δέχονταν και ανέχονταν το τελευταίο χρόνο εξαιτίας της πολιτικής ουδετερότητας που ακολουθούσε η

Επιτέλους, οι Έλληνες μπορούσαν να ανταποδώσουν τις κατηγορίες και τις απειλές που δέχονταν και ανέχονταν

Ελλάδα.

Ο Ιωάννης Μεταξάς με σαφή φιλοβρετανικό προσανατολισμό, παρά την μεγάλη οικονομική εξάρτηση της χώρας από τη Γερμανία, είχε αναζητήσει μέσα στο πλαίσιο της πολιτικής ουδετερότητας, που του επέβαλαν η γεωπολιτική και η στρατιωτική του θέωρηση, στη Βρετανία, τη μεγαλύτερη ναυτική δύναμη, το σύμμαχο απέναντι στην αυξανόμενη ιταλική επιθετικότητα, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά την αιθιοπική κρίση και τη συμμετοχή της Ελλάδας στις οικονομικές κυρώσεις κατά της Ιταλίας το 1935.

Η επιθετικότητα αυτή, μετά και την ανάμειξη της Ιταλίας στον ισπα-

νικό εμφύλιο, κορυφώθηκε στις 7 Απριλίου του 1939 όταν ιταλικά στρατεύματα κατέλαβαν αιφνιδιαστικά την Αλβανία. Το γεγονός αυτό και οι φημολογούμενες προθέσεις της Ιταλίας για επέκταση των αλβανικών συνόρων θορύβησε τα μέγιστα τον Έλληνα πρωθυπουργό καθώς θεωρούσε την επίθεση κατά της Αλβανίας προλούδιο για επίθεση κατά της Ελλάδας. «Ανακοινώ Ουάτερλου αποφασί να αντισταθώ μέχρι εσχάτων, ότι ο πόλεμος θα επεκταθεί εις όλην την Ελλάδα (...)» σημειώνει στο ημερολόγιό του στις 9 Απριλίου 1939, ενώ αρχίζει διακριτικά η προετοιμασία της χώρας για έναν επερχόμενο πόλεμο. Μέσα σε αυτό το κλίμα και ενόψει των ραγδαίων εξελίξεων, που οδήγησαν το Σεπτέμβριο του 1939 στην κήρυξη του πολέμου από μέρος της Βρετανίας και της Γαλλίας εναντίον της Γερμανίας, η ελληνική κυβέρνηση, που έχει εν τω μεταξύ «εξασφαλίσει» τον Απρίλη του 1939 μια μορφή βρετανικών και γαλλικών εγγυήσεων, προσπαθεί μέσα από συνεχείς εκκλήσεις για οικονομική και στρατιωτική βοήθεια προς τις «φίλες» χώρες να προετοιμάσει τις στρατιωτικές της δυνάμεις ενόψει της βέβαιης πλέον εμπλοκής της στο πόλεμο διατηρώντας, «φαινομενικά» τουλάχιστον, την ουδετερότητά της. Ωστόσο, οι καταγιστικές εξελίξεις στο μέτωπο του πολέμου

μετά την κατάληψη της Πολωνίας, δεν αφήνουν στο Μεταξά πολλά περιθώρια αισιοδοξίας για παροχιά βοήθειας. «Οικονομικές προτάσεις Αγγλίας και Γαλλίας. Θέλουν να μας γδάρουν το πετόι μας» γράφει στο ημερολόγιό του στις 23 Δεκεμβρίου 1939, ενώ η κατάληψη της Δανίας και της Νορβηγίας την άνοιξη του 1940 και η καταγιστική προέλαση των γερμανικών δυνάμεων στη Δύση μεγαλώνει την αγωνία του καθώς θεωρεί πλέον βεβαία την έξοδο της Ιταλίας στον πόλεμο. Παράλληλα, μεγαλώνει και η αβεβαιότητα του Έλληνα Πρωθυπουργού για τη στάση των συμμάχων σε περίπτωση εμπλοκής της Ελλάδας στον πόλεμο,

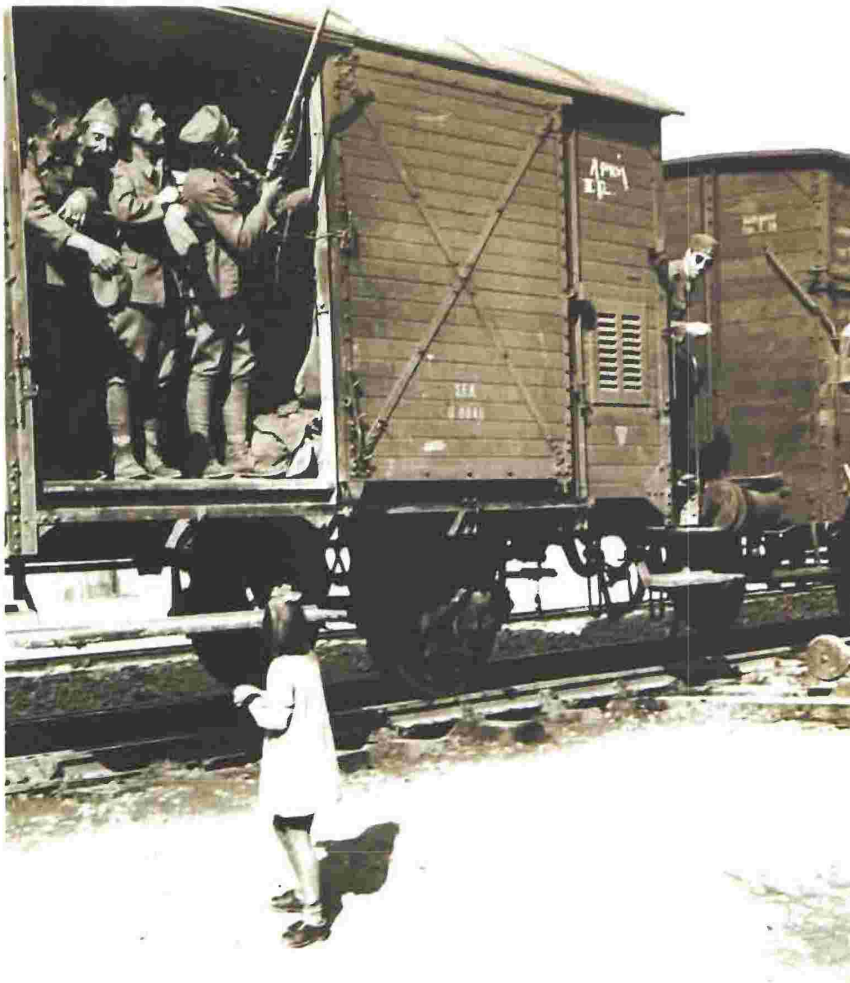

καθώς έχουν αποτύχει οι προσπάθειες δέσμευσης της Βρετανίας για ουσιαστική συμπαράσταση προς την χώρα σε περίπτωση πολεμικής επίθεσης από την Ιταλία.

«Οι Άγγλοι και οι Γάλλοι μας άφησαν άοπλους και σχεδόν ανυπεράσπιστους» σημειώνει καθώς συνεχίζει την αμυντική προπαρασκευή της χώρας, ενώ έχει αρχίσει και ένα εκτεταμένο πρόγραμμα αυτάρκειας και εξοικονόμησης αγαθών.

Το καλοκαίρι του 1940 η Βρετανία, που είναι σε πόλεμο και με την Ιταλία, βλέπει την ευρωπαϊκή άμυνα να καταρρέει με τη συνθηκόλυση της Γαλλίας, ενώ έχει αρχίσει να υφίσταται τις δραματικές συνέπειες των γερμανικών βομβαρδισμών στο έδαφός της την ώρα που οι βρετανικές δυνάμεις αδυνατούν να ανακόψουν την προέλαση των ιταλικών στρατευμάτων στην Αφρική. Την ίδια εποχή αρχίζει να γίνεται εμφανής πλέον ο επόμενος στόχος του Μουσολίνι, καθώς εντείνονται οι προκλήσεις και τα σκηνοθετημένα διαβήματα εναντίον της Ελλάδας για παρουσία βρετανικού στόλου στα ελληνικά χωρικά ύδατα, κάτι που συνιστούσε παραβίαση της ουδετερότητας της χώρας. Οι προκλήσεις κορυφώνονται τον Δεκεμβριο του 1940 με τη βύθιση του εύδρουμου «Ελλη» από το ιταλικό υποβρύχιο «Delfino» στο νησί της Τήνου. Την ίδια ώρα ο ιταλικός Τύπος στο σύνολο του έθετε απερίφραστα αλυτρωτικό ζήτημα εις βάρος της Ελλάδας και προς όφελος της ιταλοκρατούμενης Αλβανίας με αφορμή τη διαβόητη υπόθεση Νταούτ Χότζα, ενώ συνεχιζόταν η συγκέντρωση ιταλικών στρατευμάτων στα ελληνοαλβανικά σύνορα. Παρόλο που ακολουθεί μία μικρή περίοδος ύφεσης στις ελληνοϊταλικές σχέσεις, που οφείλεται κυρίως σε γερμανική παρέμβαση, καθώς ένα νέο μέτωπο στα ΝΑ της Ευρώπης δεν θα εξυπηρετούσε την ώρα αυτή τα σχέδια του Χίτλερ, οι ιταλικές προκλήσεις και η ανθελληνική προπαγάνδα συνεχίζονται όλο το Σεπτέμβριο, ενώ ο Μεταξάς περιμένει εναγωνίως την βοήθεια των Βρετανών. Και ενώ η βρετανική στάση, παρά της εκκλήσεις του Έλληνα πρωθυπουργού αλλά και του Βρετανού πρεσβευτή, είναι απροσδιόριστη έως παραπλα-

Ο Βασιλιάς Γεώργιος Β΄ και ο Πρωθυπουργός, Ιωάννης Μεταξάς. Ένθετο: Επιστολή του Ιωάννη Μεταξά σε φαντάρο, Δεκέμβριος 1940.

Αναχώρηση στρατευμάτων από το σιδηροδρομικό σταθμό.

ντική, ο Μεταξάς, ο οποίος έχει διατάξει μυστικά επιστράτευση της 8ης μεραρχίας, εμμένει στην απόφασή του να «αντισταθεί μέχρι εσχάτων».

Στις 7 Οκτωβρίου ο Μουσολίνι, συνεγγυητής των ρουμανικών συνόρων με έντονο ενδιαφέρον για τις πετρελαιοπηγές, γίνεται «έξω φρενών» όταν μαθαίνει από τις εφημερίδες ότι Γερμανοί στρατιώτες κατέλαβαν τη Ρουμανία. Εξοργισμένος, αποφασίζει να πληρώσει τον Χίτλερ με το ίδιο νόμισμα, θέτοντάς τον προτελεσμένων γεγονότων: την αιφνίδια κατάληψη της Ελλάδας. Τα κίνητρα του Μουσολίνι να αποφασίσει επίθεση κατά της Ελλάδας είναι πλέον σαφή. Η ενέργεια του Χίτλερ ήταν ταπεινωτική όσο και επικίνδυνη για τον Ντούτσε καθώς μπορούσε να αποβεί μοιραία για το γόητρό του στο εσωτερικό της χώρας. Παράλληλα, καθώς η προέλαση του ιταλικού στρατού προς την Αίγυπτο καθυστερούσε, η κατάληψη της Ελλάδας θα

προσέθετε το απαιτούμενο κύρος στο Μουσολίνι και θα υπονόμει το γόητρο της Βρετανίας στην Ανατολική Μεσόγειο.

Στις 15 Οκτωβρίου 1940, σε μια «ιστορική σύσκεψη» στο Παλάτιο Βενέτσια, ο Ντούτσε παρουσίασε στον Τοιάνο και τους επιτελικούς

Ο αρχηγός των ιταλικών δυνάμεων διαβεβαίωσε τον Μουσολίνι ότι η επιχείρηση δεν θα παρουσίαζε δυσκολίες

του το σχέδιο επιχείρησης κατά της Ελλάδας. Το σχέδιο προέβλεπε γενικευμένη επίθεση κατά της Ελλάδας για να αποφευχθεί ενδεχόμενη κατάληψη των ναυτικών και αεροπορικών βάσεων της χώρας από τη Βρετανία. Η πρώτη φάση των επιχειρήσεων αφορούσε επίθεση στην Ήπειρο και πίεση προς τη Θεσσαλονίκη, ενώ ένα από τα οπουδαιότε-

ρα σημεία των συνομιλιών αφορούσε στα σχέδια για «την πορεία προς την Αθήνα». Ο αρχηγός των ιταλικών δυνάμεων στην Αλβανία, Βισκόντι Πράσκα, διαβεβαίωσε τον Μουσολίνι ότι η επιχείρηση εναντίον της Ελλάδας δεν θα παρουσίαζε δυσκολίες καθώς είχαν προβλεφθεί όλες οι λεπτομέρειες και πέντε έως έξι μεραρχίες θα ήταν αρκετές αφού «οι Έλληνες δεν είναι άνθρωποι που τους αρέσει να πολεμούν». Όπως απειδείχθη, οι πληροφορίες αυτές στερούνταν ρεαλιστικής βάσης, τόσο για την Ελλάδα όσο και για την ίδια την Αλβανία. Η συνάντηση της 15ης Οκτωβρίου και το περιεχόμενο των συνομιλιών αντανακλούν το στρατιωτικό ερασιτεχνισμό του Μουσολίνι, αλλά και την ανικανότητα των στρατηγών του. Ο Ντούτσε αγνοούσε παντελώς την πραγματική κατάσταση της Ελλάδας και τις τεχνικές αδυναμίες του στρατιωτικού μηχανισμού του, ενώ πίστευε ότι η γειτονική χώρα αποτελούσε έναν αμελητέο στόχο, που θα παραδιδόταν με την πρώτη μεγάλη επίθεση των ιταλικών δυνάμεων. Οι αντιρρήσεις που προέβαλε ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου, Στρατάρχης Μπαντόλιο, και που ενισχύονταν από τις πληροφορίες του ιταλικού επιτελείου ότι η ισορροπία των δυνάμεων δεν ήταν αυτή που ο Πράσκα πίστευε και απείχε πολύ από την αναλογία δύο προς ένα, κάμφθηκαν από τους ισχυρισμούς του Τοιάνο ότι «η Ελλάδα είναι απομονωμένη και, παρά την αισιοδοξία των Ελλήνων, δεν αναμένεται να υπάρξει καμία βοήθεια από μέρος της Βρετανίας». Η βεβαιότητα του Τοιάνο ενισχύθηκε από την «προφητεία» του Ιταλού βασιλιά Βιτόριο Εμμανουέλε ότι «το αργότερο μέχρι τις 5 Νοεμβρίου, με το πρώτο χτύπημα, ο ελληνικός στρατός θα κατέρρεε και κανείς δεν θα μπορούσε να τον επαναφέρει από την καταστροφή». Ημερομηνία επίθεσης ορίστηκε η 28 Οκτωβρίου, ενώ άρχισαν άμεσα οι στρατιωτικές προετοιμασίες. Ο Μουσολίνι συντάσσει επιστολή για τον Χίτλερ αιτιολογώντας την απόφασή του να επιτεθεί εναντίον της γειτονικής χώρας, ενώ ο Τοιάνο καλείται να σχεδιάσει το τηλεσίγγραφο προς την Ελλάδα.

Οι πληροφορίες, που έφταναν στην ελληνική κυβέρνηση από τις πρεσβείες των Τυράνων και της Ρώμης στις 27 Οκτωβρίου, δεν άφηναν πλέον καμία αμφιβολία για την επικείμενη επίθεση των Ιταλών. Στις 3 παρά 10 το πρωί της επόμενης ημέρας ο Ιταλός πρεσβευτής Γκράτσι έφτασε στην πρωθυπουργική κατοικία και επέδωσε το ιταλικό τελεσίγραφο στον Έλληνα πρωθυπουργό. Η επιλογή της ώρας της επίδοσης με τρίωρη προθεσμία δεν ήταν τυχαία: απέβλεπε στην πρόκληση σύγχυσης και πανικού στην ελληνική κυβέρνηση, η οποία, μην έχοντας χρόνο να αντιδράσει και να κινητοποιήσει τα στρατεύματά της στέλνοντάς τα στην πρώτη γραμμή, θα ενέδιδε στις θρασύτατες ιταλικές απαιτήσεις. Ωστόσο, η ιταλική επίθεση βρήκε τον ελληνικό λαό και την ηγεσία του αποφασισμένους και, όπως αποδείχθηκε, καλά προετοιμασμένους καθώς ο Ιωάννης Μεταξάς από την αρχή της εγκαθίδρυσης της «Τετάρτης Αυγούστου» επικεντρώθηκε στην αμυντική θωράκιση της χώρας και στην ανασυγκρότηση των ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων.

Έτσι, η 28η Οκτωβρίου 1940 αντί να αποτελέσει, όπως περίμεναν πολλοί, ημέρα δοκιμασίας και μεγάλης έντασης για τον ελληνικό πληθυσμό, εξελίχθηκε σε ημέρα γιορτής. Στο Γενικό Στρατηγείο επικρατούσε «μια αθόρυβη αυτοπεποίθηση που μαρτυρούσε την αποτελεσματικότητα μιας καλώς εκπαιδευμένης ομάδας», ενώ το κλίμα, που επικράτησε, βοήθησε πολύ στην ταχύτητα, χωρίς προβλήματα, γενική επιστράτευση και στη συγκρότηση ενός στρατού που υπερτερούσε σε πολλά σημεία του ιταλικού. Η ιταλική επίθεση άρχισε στις 5 και 30 το πρωί της 28ης Οκτωβρίου με γενικευμένη επίθεση των ιταλικών στρατευμάτων. Η πίεση στην Πίνδο και την Ήπειρο ήταν σφοδρότατη. Ωστόσο, στη Πίνδο η Μεραρχία Αλπινιστών «Τζούλια» αντιμετώπιζε μεγάλη δυσκολία να κινηθεί στα λαοπωμένα μονοπάτια, ενώ η πυκνή νέφωση καθιστούσε αναποτελεσματική την υποστήριξη από αέρος. Οι δυσκολίες αυτές μετέτρεψαν πολύ γρήγορα τη διεύθυνση της «Τζούλια» από επιθετική σε αμυντική ενέργεια και η σύγκρουση με τις ελληνικές δυνάμεις,

που ενισχύονταν συνεχώς, αποδείχθηκε μοιραία. «Νίκη Πίνδου. Η Μεραρχία Αλπινιστών κατεστράφη» θα σημειώσει ο Μεταξάς στο ημερολόγιό του. Παράλληλα, οι «Κένταυροι» της 13ης ιταλικής τεθωρακισμένης μεραρχίας στο δρόμο προς τα Γιάννενα ήρθαν αντιμέτωποι με τον ελληνικό στρατό στο Καλιπάκι. Οι μεγάλες ελλείψεις σε οπλισμό, η ασθενής θωράκιση και η ανεπαρκής ιπποδύναμη καθήλωσαν τις μηχανοκίνητες ιταλικές μονάδες στα λαοπωμένα χωράφια, καθιστώντας τις

Η 28η Οκτωβρίου 1940 αντί να αποτελέσει ημέρα δοκιμασίας εξελίχθηκε σε ημέρα γιορτής

άριστο στόχο των ελληνικών πυρών. Η άμυνα στους δύο αυτούς τομείς είχε σχεδιαστεί από δύο οπουδαίους αξιωματικούς. Τον Υποστράτηγο Χαράλαμπο Κατσιμήτρο, που είχε την ευθύνη της 8ης Μεραρχίας Πεζικού της Ηπείρου, και το Συνταγματάρχη Κωνσταντίνο Δαβάκη, που διοικούσε το απόσπασμα Πίνδου. Οι δύο μεγάλες αμυντικές επιτυχίες στην Πίνδο και στην Ήπειρο είχαν τεράστια στρατιωτική σημασία καθώς αποτέλεσαν τη βάση για τη με-

γάλη αντεπίθεση, που θα ακολουθούσε και που έλαβε χώρα στα μέσα του Νοέμβρη, όταν πια είχε ολοκληρωθεί η ελληνική επιστράτευση. Ωστόσο, παρά την ευφορία που προκαλούσαν οι ελληνικές νίκες, ο Μεταξάς ανησυχούσε πολύ για τις ελλείψεις σε πολεμικό υλικό καθώς οι βρετανικές υποσχέσεις για ενισχύσεις δεν φαινόταν να υλοποιούνται. «Πίεις Αγγλίας για βοήθειαν. Η βοήθεια των, κατά σταγόναν (...) Θεικά υποσχέσεις, όχι συγκεκριμένα» θα σημειώσει στις 14 Νοεμβρίου.

Στις 22 Νοεμβρίου καταλήφθηκε η Κορυτσά. Η πρώτη μεγάλη νίκη των Ελλήνων και, κατ'επέκταση, η πρώτη μεγάλη νίκη των Συμμάχων εναντίον δυνάμεων του Άξονα ήταν γεγονός. Οι επιχειρήσεις του ελληνικού στρατού συνεχίστηκαν με την ίδια επιτυχία στο εσωτερικό της Αλβανίας και στις 6 Δεκεμβρίου καταλήφθηκαν οι Άγιοι Σαράντα, ενώ την επομένη το Αργυρόκαστρο. Οι Έλληνες ζούσαν ημέρες δόξας και θριάμβου πιστεύοντας ότι ο πόλεμος είχε ήδη κριθεί και ο εχθρός είχε κατατροπωθεί. Ωστόσο, παρά τις νίκες του στρατού και τον ενθουσιασμό του κόσμου, η ελληνική κυβέρνηση αγωνιούσε καθώς τα πολεμοφόδια είχαν μειωθεί δραματικά, ενώ άρχι-

Φωτογραφίες Χ Μεραρχίας, Νοέμβριος 1940

σαν να εμφανίζονται οι πρώτες δυσκολίες. Η μεγάλη επιδείνωση του καιρού, η εξάντληση των στρατιωτών και οι δυσκολίες ανεφοδιασμού, κυρίως σε ιματισμό και αρβύλες, καθήλωσαν τον ελληνικό στρατό και καθιστούσαν αδύνατες τις επιθετικές επιχειρήσεις. «Δυσχέρεια εφοδιασμού. Απώλεια κτηνών - κρυοπαγήματα - έλλειψη καμión (...) Τι θα υποφέρουν οι στρατιώτες μου» σημειώνει ο Μεταξάς στις 26 Δεκεμβρίου. Λίγες ημέρες αργότερα απορρίπτει τη βρετανική πρόταση για εγκατάσταση βρετανικής αεροπορίας στη Θεσσαλονίκη για να μην προκαλέσει γερμανική επίθεση δηλώνοντας ότι «εάν οι Άγγλοι έχουν αεροπορικές δυνάμεις να αποκρούσουν και να επιτεθούν κατά της Γερμανίας, συμφέρει. Εάν δεν έχουν, δεν συμφέρει». Παράλληλα, δεν

κρύβει την αγωνία του για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες στρατιώτες, ενώ οι αγωνιώδεις εκκλήσεις του προς τη Βρετανία για βοήθεια συνεχίζονται.

Παρά τις μεγάλες δυσκολίες, το νέο έτος βρίσκει τον ελληνικό στρατό να έχει διεισδύσει για τα καλά μέσα στο αλβανικό έδαφος και να καταλαμβάνει με μεγάλες απώλειες την Κλεισούρα, παρά τις προσπάθειες της νεοαφικθείσας μεραρχίας των «Λύκων Της Τοσκάνης». Την ίδια ώρα, ο Χίτλερ έχει αποφασίσει να επιτεθεί εναντίον της Ελλάδας. Η αρχή του τέλους είχε φθάσει.

Στις 29 Ιανουαρίου πεθαίνει ο Ιωάννης Μεταξάς και Πρωθυπουργός της χώρας αναλαμβάνει ο Αλέξανδρος Κορυζής. Ο θάνατος του Ιωάννη Μεταξά την κρίσιμη αυτή στιγμή του πολέμου δημιούργησε μεγάλο

επιστασιαστικό του Έλληνα πρωθυπουργού Κορυζή, αποφασίζουν την αποστολή μεγαλύτερης δύναμης στην Ελλάδα για αντιμετώπιση μιας πιθανή γερμανική επίθεση διαμέσου της Βουλγαρίας. Στις αρχές Μαρτίου, με τη βελτίωση του καιρού, ξεκίνησε η μεγάλη εαρινή επίθεση του ιταλικού στρατού στις πλευρές του άξονα Κλεισούρα - Τεπελένι όπου ήταν συγκεντρωμένος ο κύριος όγκος των ελληνικών δυνάμεων. Παρά την παρουσία του ίδιου του Μουσολίνι και την αριθμητική υπεροχή των ιταλικών στρατευμάτων, οι Ιταλοί δεν κατόρθωσαν να κάψουν την αντίσταση των Ελλήνων, ενώ οι απώλειες στο ιταλικό στρατόπεδο ήταν διπλάσιες των ελληνικών.

Παρά τη σθεναρή αντίσταση των καταπονημένων Ελλήνων στρατιωτών και την παρουσία των βρετανικών στρατευμάτων, η αντίστροφη μέτρηση για την Ελλάδα είχε αρχίσει. Τα γεγονότα της Γιουγκοσλαβίας καθόρισαν την περαιτέρω πορεία των ελληνικών επιχειρήσεων καθώς στις 6 Απριλίου 1941 τέθηκε σε εφαρμογή το σχέδιο «Μαρίτα», που προέβλεπε την ταυτόχρονη εισβολή των Γερμανών σε Γιουγκοσλαβία και Ελλάδα. Η χώρα εισερχόταν στη δυσκολότερη φάση της νεότερης ιστορίας της, ενώ το έπος του '40 φάνταζε πολύ μακρινό.

Το καινούριο βιβλίο της Μαρίας Πετρόκη, όπου παρουσιάζεται με μεγαλύτερη ανάλυση η έρευνά της, είναι το «Βρετανική Πολιτική και Προπαγάνδα στον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο», από τις εκδόσεις **Πατάκη**. Οι φωτογραφίες του αφιερώματος προέρχονται από το αρχείο του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου. Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Παπασπύρου, διευθύντρια του Μουσείου, και τις κυρίες Χωριανοπούλου και Μαρκασιώτη για τη συνεργασία τους.

